

„Stajero“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krole, za pol in četrť leta razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računí naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnístvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje št. 3.

Dopisi dobrodosli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetatov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 18.

V Ptuj v nedeljo dne 3. maja 1908.

IX. letnik.

Nabirajte jubilejne marke!

Kakor znano so izdane v proslavo cesarjevega jubileja posebne poštné marke. Mi prosimo, da nam pošljete naše somišljeniki že rabljene poštne znamke. Za veliko število teh znamk dobimo gotovo svoto denarja, ki se bode porabila v napredne šolske namene. Nabirajte torej jubilejske marke in pošljite jih uredništvu „Stajerca“.

Prvaška doslednost.

„Nemec“, „ponemčevanje“, „nemčurstvo“ in „germanizacija“ — to so strašila, skaterimi okinjajo prvaške stranke papirnate svoje programe, prazne svoje govore in slamnate sklepe ter medene obljube... Človek bi res že mislil, da ne bode slovenski kmetič več besedice svojega materinega jezika razumel, ako gre v Ptuj ali Celje ali Maribor in kupi tam pri nemškemu trgovcu za dva groša blaga. Tujec bi moral misliti, da so štajerski in koroški Nemci pravi razbojniki, ki vladajo s puško in bodalom v roki. Kdor pa pozna resnične razmere v spodnjih deželah širne naše domovine, ta se bode tem prvaškim roparskim romanom le smejal. Kdor ima čute zdrave, ta bode tudi odločno povedal, da je jamranje in javkanje o nemški nevarnosti edino — pesek v oči tistim vbojim na duhu, katerim je Bog baje nebeško kraljestvo določil.

Ne, — mi in z nami tisočeri poštenih, kmetških slovenskih in obrtniških slovenskih Štajercov in Korošcev se smeji bajkam o „nemški nevarnosti“ in je prepričan, da je prvaštvo vseh barv in vseh strank edini in največji sovražnik slovenskega ljudstva. Prvaštvo je podobno mežu, ki je kradel in ki beži po cesti ter vpije: Držite tata!...

Kajti — ako bi imeli prvaški kolovodje Nemca in nemstvo res za najvišjega svojega sovraga, potem bi mu tudi na vsakem polju dosledno nasprotovali in izpodgrebli njegov vpliv. V tem oziru pa doživimo z vsakim dnevom nove, vedno čudovitejšie dogodke. Pred kratkem šele smo čitali v klerikalnem „Miru“, da je črna gospodarska zadruga v Velikovem naravnost odvisna od Nemcev, da ima svoje kupce večinoma, ja skoraj izključno med Nemci. Torej: tisti ljudje, ki izdajajo „Mir“, ki pljujejo vsak dan ogenj in žveplo na napredne Nemce, priznajo javno sami, da bi morala njih gospodarska zadruga poginiti brez nemštva. Takih slučajev je brez števila! Saj je znano, da podpira nemško-farško „Pijevo društvo“ veliko prvaških listev. Istotako je znano, da je protektor klerikalne „Mohorjeve družbe“ nemški škof. Znano je tudi, da so prvaško-zagriženi ljubljanski klerikalci šele pred par tedni na štaciji v Ljubljani dunajskega župana Nemca dr. Luegerja navdušeno pozdravljali in slavili...

En slučaj pa je v tem oziru posebno znamenit. Ljubljanski občinski očetje so pač vzori

prvaške zagriženosti in nobene prilike ne zamudijo, da bi ne udrihali po Nemcih. — po tistih Nemcih seveda, ki so razvili kranjsko deželo, olepšali Ljubljano in ki plačujejo še danes največji del davka na Kranjskem. Ta prvaška zagriženost ni nič čudnega za ljubljanske občinske očete. Na čelu jim stoji vendar bivši agent Hribar, katerega je hotel celo srbski revolverkralj Peterček odlikovati s svojim redom. Človek bi si torej mislil, da se bode ti veliki „ibljanski“ Slovani obrnili v stran, kadar jim pride kak Nemec blizu. Ali kdor to misli, ne pozna prvaške. Oni sovražijo Nemca le tedaj, kadar ta od njih kos pravice zahteva; kadar jim pa prinese denarja, takrat so ti dosledni možakarji ponižni in prijazni kot graščinski lakaji. To se je vidilo že leta 1895. ob priliki ljubljanskega potresa. Takrat se ni branil Hribarjev tabor tisočakov nemške podpore, takrat so znali ti gospodje svoj „danke“ prav lepo povedati. Pa tudi zdaj potanejo prijazni, kadar čutijo nemški denar. Ustanovili so si valed tega nekako „društvo za promet tujcev“. In za hrbotom ljubljanskih Nemcev pričeli so fehtariti po Nemškem, da naj Nemci v državi obiščejo belo mesto „Boltatovega Pepeta“ in „Žaneta iz Iblane“... Res so prišli te dni nemški člani nemškega mornarskega društva iz Bavarkega v Ljubljano in so pustili tam precej nemških markov, za katere so imeli edino dvomljivi užitek, da je Hribar zaklical bavarškemu kralju svoj „hoch“...

Hoch Hribar, hoch die Pervaken... Ako se prvaki bratijo z Nemci, potem to nič ni hudega; — ako pa kupi slovenski kmet za dva groša blaga pri naprednemu trgovcu, potem je „narodni izdajalec“... Hoch Hribar, hoch die Pervaken... Ako vzame slovenski kmetič iz nemške šparkase pod najugodnejšimi pogoji posojilo, potem ga oblijejo po prvaških listih z gnojnico obrekovanja; ako pa grabijo prvaki nemške marke skupaj, potem to ni nič hudega... Hoch die Pervaken... Ako prisili kmet svojega otroka, da se uči nemščine, potem ni to lepo, potem se smatra to za „ponemčevanje“; — ako pa vpije „veliki Slovan“ Hribar bavarški kraljevi družini „živio“, je to lepo in dopustno, — ker se gre za denar... In doslednost? Prijatelj, ne išči poštene doslednosti v prvaških strankah! Niti po dnevu s svetilko je ne najdeš! Prvaška politika se ne ravna po načelih, temveč po dobičku za prvaški žep...

Odvračajo ljudstvo od nemštva, ker se bojiijo, da bi postalo ljudstvo deležno dobička, ki bi se pridobil iz dobrega razmerja med obema narodoma. In v interesu prvaštva je, da ostane slovensko ljudstvo revno, — kajti revno ljudstvo je neumno in le neumnemu ljudstvu se zamore jarem tlačanstva na tilnik posaditi!

Politični pregled.

Pred polomom? Danes stopi državna zbornica skupaj in resni političarji so v velikih skrbih. Med početnicami se je politični položaj grozno poojstril. Značilna je v tem oziru že zadeva Wahrmond. Profesor Wahrmond v Inomostu namreč izdal knjižico, s katero se kleri-

kalni fanatiki ne strinjajo, vkljub temu da ima n. p. katoliški prelat Scheicher v marsičem skoraj iste pojme in nazore. Ali klerikalci hočejo pokazati svoj vpliv in zahtevajo, da se Wahrmonda odpokliče iz službe. Dokler so stavili to zahtevo le mali kaplani, ni bila posebno važna. Ali včeraj je stopila gosposka zbornica skupaj in tudi sivi plemenitaški člani te stare „rumpelkamre“ so isto zahtevali. Na Avtrijtsem se mora enkrat odločiti, je-li stoji ta država v kaki klerikalstva in je obdana s kitajskim zidom, — ali pa čutimo tudi na Avstrijskem duh naprednega razvitka. Ali — ali! Še važnejše in naravnost usodepolnega pomena pa je narodnostni spor na Češkem. Mali češki narod je znal tekot let z neko nedoseženo impertinenco in kričavostjo preprečiti vsako gospodarsko delo cele avstrijske države. Za vsakega češkega vratarja ali cestnega pometada v Pragi je nastala že „politična kriza“, se je postavilo vso gospodarsko delo in povzročilo vladanje protustavnega § 14... Češka predznost je tudi zdaj naredila veliko nevarnost, ki zna voditi do razpusta državne zbornice. Zaradi uradnikov se gre! Avstrija stoji pred polomom — zaradi uradnikov. Res, lepe razmere!

Cesarjev jubilej. Ob priliki 60-letnice cesarjevega vladovanja priredilo se bode na Dunaju velike slavnosti. Slavnostni obhod, katerega se bode i cesar udeležil, se vrši 12. junija.

Cesar je potrdil postavbo glede določb o razdelitvi skupnih zemljišč ter ureditvi uprave in rabe skupnih zemljišč, kakor tudi postavbo za varstvo koristne ptice, kakor jih je sklenil koroški deželni zbor.

Novi namestnik v Galiciji. Namesto umorjenega grofa Potockega je bil imenovan dr. Mihajl Bobrznynski za galiskega namestnika. Bobrznynski je znan kot nazadnjak in Rusini ga sovražijo istotako kakor prejšnjega namestnika. Prišlo bode pač do hudih dogodkov.

Veleizdajalci! V Peterwardeinu so zaprli bivšega kadeta, Srba Ivana Mirkovič. V gostilni je ta fant nagovarjal oficirje in vojake srbske narodnosti, da naj bi se v slučaju vojske med Avstrijo in Srbijo na stran Srbije postavili. Veleizdajalec pride pred sodišče. In s temi ljudmi se družijo naši prvaki!

Krvava Rusija. V prvih 2 mesecih tega leta je bilo obsojenih na Ruskem 507 oseb na smrt; pomilostilo se je 198 eseb. Na večletno ječo zaradi političnih pregreškov je bilo obsojenih 1184 oseb, med njimi 13 poslancev prve dume na 11 let. In potem se ti krvniki čudijo, ako se brani ljudstvo z bombami!

Dopisi.

Sv. Barbara v Halozah. Dragi čitatelji „Stajerca!“ Prisiljen sem, Vam poročati o delovanju našega g. župnika Vogrina. Mi farani smo vedno pričakovali, da se ne bo v politiko vmešaval. Evo dokaz! Ko je bil na Jož-fovo shod kmečke zveze, je dež. poslanec Pišek imel govor v šnopsariji vdove Korenjak, kjer so dotični poslalski žganje srkali. Tedaj se je izrazil, da „ja maurja paura u kep držati, in peticije pošauljat na poslaunca“. Več peticij bode, ložje si